



Lesbrief

Triple bill 'W.W.W.'

Choreografieën

Ryan Djojokarso, Itamar Serussi & Felix Landerer

Muziek

Jorg Schellekens, Richard van Kruysdijk, Christoph Littmann

Binnenkort ga je naar een registratie kijken van drie verschillende choreografieën van Scapino Ballet Rotterdam. Voor het eerst worden deze drie choreografieën, die gemaakt zijn voor drie verschillende voorstellingen, in één compilatie getoond. Een première dus!

Drie verschillende choreografieën bij elkaar wordt ook wel een drieluik genoemd. Door middel van deze lesbrief bereiden we je vast een beetje voor op wat je kunt verwachten van de registratie en leggen we uit waar de choreografieën over gaan.

Op de volgende pagina's tref je o.a. foto's en links naar YouTube filmpjes. Je maakt kennis met de choreografen en je kunt de sfeer van de choreografieën alvast een beetje proeven.

De live-stream bestaat uit drie choreografieën:

1. While the leaves are blowing (2018) van Ryan Djojokarso
2. Wolf (2014) van Itamar Serussi
3. While we can (2017) van Felix Landerer

De overeenkomst tussen deze choreografen is dat ze door Ed Wubbe, artistiek directeur van Scapino, gevraagd zijn om een choreografie te maken en te werken met de Scapino dansers. Ed Wubbe nodigt vaak jonge talentvolle choreografen uit om met het gezelschap te werken om ervaring op te doen. Denk daarbij aan, ondersteuning van balletmeester (assistent van de choreograaf), kostuumatelier, technici (decor en licht) en natuurlijk de dansers.

scapinoacademy@scapinoballet.nl
www.scapinoballet.nl

In deze lesbrief behandelen we elke choreografie apart. Wat is de inspiratie van de maker? Hoe hebben ze met de dansers gewerkt? Lees gauw verder.



1. *While the*

Leaves are Blowing

While the leaves are blowing is de eerste choreografie die je gaat zien. Deze choreografie komt uit de voorstelling 'TWOOLS' in 2018.

De choreograaf is Ryan Djojokarso. Djojokarso is afkomstig uit Suriname. Na zijn afstuderen aan dansacademie Codarts werd hij een veel gevraagd danser en werkte met verschillende choreografen. Sinds 2013 ontwikkelt hij zich als maker bij onder andere Scapino Ballet Rotterdam en productiehuis Korzo in Den Haag. Ryan werkt meestal vanuit een thema dat een reeks voorstellingen met elkaar verbindt.

De choreografie

De dansers komen op onder schemerig licht en een volle maan. De bewegingen die de dansers maken, zijn eerder dierlijk dan menselijk. Zo kan je bijvoorbeeld in de dansbewegingen een hert, gorilla of vogel zien. De dans gaat over het vinden van een partner en de angst om alleen over te blijven. Een relevant onderwerp omdat er veel eenzaamheid onder jongeren en ouderen heerst. De dansers hebben tot zonsopgang om een partner te vinden.

Halverwege de choreografie verandert de muziek. Tegelijkertijd verandert ook het gedrag van de dansers. Ze worden actief en agressief naar elkaar toe en proberen elkaar te versieren, de tijd tikt immers door en de zon is alweer bijna op. De dansers doen een "battle" tegenover elkaar om een partner voor zich te winnen. Ze dansen met elkaar in groepjes van twee of drie. Ze ontmoeten elkaar en duwen elkaar vervolgens weg. Aantrekken en afstoten is een thema wat je in deze choreografie veel ziet. Als de zonsopgang is geweest, blijft er één danser over die tot de zonsondergang alleen danst en dus geen partner gevonden heeft.

De bewegingen kunnen worden omschreven als abstract en hoekig. Een abstracte beweging is een beweging waar niet direct een betekenis aan is gekoppeld. Als kijker ben je vrij om er zelf een interpretatie aan te geven. Desondanks is het decor, het concept en de kleding wel makkelijk te begrijpen. Aardetinten, een zon die opkomt, je waant je in een Afrikaans landschap. Zoals je hierboven al las, zijn de bewegingen eerder dierlijk dan menselijk. Je kan verschillende dieren zien in de dans. Het dierlijke karakter zie je terug in het concept, dieren hebben vaak ook een cyclus om een partner te vinden.



Ryan Djojokarso

Voice-over

De stem van de voice-over herken je misschien als je de zender National Geographic of natuurdocumentaires op Netflix kijkt. De stem is van David Attenborough, een Engelsman van maar liefst 92 jaar oud. Tenminste... In werkelijkheid is het de Nederlandse acteur Thomas Dudkiewicz (van o.a. het theatercollectief Umland) die hem heel erg goed na kan doen. Hierdoor heb je al snel het idee dat je naar een natuurdocumentaire aan het kijken bent.

De inspiratie van Ryan

Ryan is geïnspireerd geraakt door een gedicht genaamd *Day in Autumn*, geschreven is een Duitse dichter genaamd Rainer Maria Rilke. Hieronder lees je het gedicht:

Day in Autumn

Rainer Maria Rilke

*After the summer's yield, Lord, it is time
to let your shadow lengthen on the sundials
and in the pastures let the rough winds fly.*

*As for the final fruits, coax them to roundness.
Direct on them two days of warmer light
to hale them golden toward their term, and hurry
the last few drops of sweetness through the wine.*

*Whoever's homeless now, will build no shelter;
who lives alone will live indefinitely so,
waking up to read a little, draft long letters,
and, along the city's avenues,
fitfully wander, when the wild leaves loosen.*

Wil je meer praktische en verdiepende informatie lezen over het gedicht? Bekijk dan deze link:

<https://www.enotes.com/topics/autumn-day/in-depth>

Wist je dat?

De muziek speciaal voor de choreografie van Ryan is gemaakt? Ryan start met het bedenken van een concept voor de dans. Hij legt dit concept uit aan zijn componist Jorg Schellekens. Jorg werkt veel samen met Ryan en is ook in deze choreografie verantwoordelijk voor de muziek. Hij componeert aan de hand van het concept van Ryan de muziek.

Bekijk een interview met Ryan op onderstaande link:

<https://www.youtube.com/watch?v=igDQrZvNJbA>

Bekijk een fragment uit de repetitie voor *While the leaves are blowing*:

<https://www.youtube.com/watch?v=WaJvYkTQ59I>



2. Wolf

De tweede choreografie die je gaat zien is WOLF, gemaakt door Itamar Serussi. De choreografie zat in 2014 in de voorstelling 'ICONS'. Serussi wil met deze choreografie vernieuwend en anders zijn. Deze choreografie is stoer, humoristisch en blijft zeker in je hoofd hangen.

De choreograaf:

Itamar Serussi is van 2014 t/m 2018 als huischoreograaf verbonden aan Scapino Ballet Rotterdam. Hij komt uit Israël en hij laat zich voor het creëren van zijn choreografieën inspireren door o.a. Roger Rabbit, Quentin Tarantino en Charlie Chaplin.

Itamar heeft, voordat hij begon te werken als choreograaf, een aantal jaren als danser gewerkt bij o.a. de Batsheva Dance Company in Israël. In deze jaren was Ohad Naharin de artistiek directeur van dit gezelschap. Naharin heeft gedurende zijn tijd als artstiek directeur een nieuwe bewegingstaal ontwikkeld, wat Gaga wordt genoemd. Gaga wordt na deze ontwikkeling gebruikt als dagelijkse training in het Batsheva gezelschap. Itamar is dus erg bekend met deze stijl en daarom zie je elementen hiervan terug in zijn werk.

Gaga is een manier om nieuwe kennis en zelfbewustzijn te verwerven in het lichaam. Door middel van deze danstaal verbeteren de dansers hun uithoudingsvermogen, flexibiliteit en beweeglijkheid. Gaga verbindt bewuste en onbewuste bewegingen met elkaar. Een belangrijk aspect van Gaga is dat de dansers zich op hun gemak moeten voelen in de ruimte waar zij dansen. Daarom wordt er een comfortabele ruimte gecreëerd, dragen de dansers loszittende kleding en wordt er gebruik gemaakt van inspirerende muziek of juist stilte.

Wil je meer weten over Gaga? Bekijk het filmpje via onderstaande link:

<https://www.youtube.com/watch?v=OGPG1QL1vJc>

Om zich als choreograaf verder te ontwikkelen heeft Itamar na zijn carrière als uitvoerend danser de 'Master in Choreography' behaald aan Fontys Hogeschool voor de Kunsten.



Itamar Serussi

De choreografie

Wolf wordt gedanst door zes mannelijke dansers. De muziek waarop zij dansen is snel en energiek. De dansers maken snelle, vaak humoristische bewegingen. De dansers bewegen energiek over het witte podium in witte strakke pakjes. De choreografie is heel abstract, wat betekent dat er geen verhaal achter zit. Je mag dus vooral je eigen interpretatie geven aan hetgeen je ziet.

Wel kun je goed zien dat Itamar de dansers heeft uitgedaagd om verschillende kanten van zichzelf te laten zien. Aan de ene kant komt bij de bewegingen hun mannelijkheid naar voren, maar aan de andere kant worden de dansers ook uitgedaagd om speels en androgyn te zijn.

Androgyn betekent dat je niet kiest om een man of vrouw te zijn, maar een balans probeert te zoeken tussen je vrouwelijk en mannelijke eigenschappen en karaktertrekjes. Hierdoor maken de mannen soms ook erg vrouwelijke bewegingen.

In de choreografie wordt er een balans gezocht tussen kracht en kwetsbaarheid. Je gaat zien dat er dierlijke danspassen worden afgewisseld met rustige, sierlijke bewegingen.





3. *While we can*

De derde choreografie die je gaat zien is *While we can* van Felix Landerer. Deze choreografie komt uit de voorstelling *New Adventures* in 2017.

De choreograaf:

Felix Landerer is een Duitse choreograaf en werkt sinds 2006 als freelance choreograaf in Hannover. Hij is de afgelopen jaren veelvuldig geprezen voor zijn unieke dansstijl. Hij staat bekend om de natuurlijke bewegingen in zijn choreografieën. De bewegingen lopen soepel in elkaar over en gaan gepaard met een behendige danstechniek. Landerer heeft inmiddels al meerdere prijzen gewonnen en heeft voor Scapino al meerdere choreografieën gemaakt. Zijn choreografie *Blind Spot*, die hij maakte voor Scapino in 2014, werd zelfs genomineerd voor de dansprijs 'Zwaan, meest indrukwekkende dansproductie'. Een 'Zwaan' wordt gezien als de Nederlands Oscar van de dans.

De danstaal van Landerer wordt vaak omschreven als vloeiend en tegelijkertijd krachtig en sterk. Hij maakt zichtbaar hoe bewegingsenergie in een groep wordt doorgegeven en speelt met begrippen als kracht en ontspanning, met soms verwijzingen naar zelfverdedigingssporten: "Landerer combineert martial artsbewegingen op bijzondere wijze met moderne dans." of "Dans met een ondertoon van tai chi en capoeira."

Hij kiest onderwerpen die hij kan vertalen in dans. Landerer zegt hier zelf over:

"Politiek zal nooit een onderwerp zijn van mijn choreografie. Het is te groot, te complex, te intellectueel voor de soort dans die ik maak. Ik wil een emotionele relatie met het onderwerp hebben, zodat ik de beweging gevoel en emotie mee kan geven. Dat is waar ik goed in ben. Als het te verhalend wordt, haal je de werkelijke kracht van de dans weg. De leegtes tussen de woorden zijn het belangrijkste. Dans is voor mij poëzie."

Ben je nieuwsgierig geworden naar Landerer's bewegingstaal? Kijk dan op:

https://www.youtube.com/watch?v=5hYw_j3yjOo

<https://www.youtube.com/watch?v=qn1qSPbQzu8>



Felix Landerer

De choreografie

"Ik zie je op Facebook, Instagram, Skype." Of kan het ook wat persoonlijker? *While we can* gaat over de moderne vormen van communicatie. De choreografie wordt gedanst door 11 dansers. Landerer heeft in dit stuk het accent gelegd op het danselement tijd, specifiek op snelheid.

In totaal zijn er 4 danselementen; Tijd, Kracht, Ruimte en Lichaam. Bij het 'maken' van dans vormen de elementen het geraamte waarmee en waaraan gebouwd en gesleuteld kan worden. Landerer richt zich voor deze choreografie dus vooral op het element tijd.

Snelle, korte bewegingen, verfijnd en uitgesproken. Deze kleine, snelle, korte verfijnde bewegingen wilde Landerer goed zichtbaar maken voor het publiek. Hij vroeg zich af hoe hij dit het beste kon doen. Je begint met een kleine beweging en je creëert een relatie met een andere danser. Door de kleine bewegingen snel aan elkaar door te geven wordt het ballet communicatief. Er is sprake van veel partnerwerk omdat twee dansers beter 'het doorgeven van die bewegingen' kunnen laten zien dan slechts één danser. De dansstijl is communicatief en het biedt de dansers ook de mogelijkheid om onderling te communiceren. Landerer heeft zich voor de choreografie laten inspireren door de behoefte aan menselijk contact, zowel in communicatie als in aanraking.

In onze huidige maatschappij is er weinig tijd voor persoonlijk contact en voert digitale communicatie duidelijk de boventoon. Landerer besteedt met 'While we can' aandacht aan communicatie en connectie in een abstracte vorm.

Op het toneel

Felix heeft in het creatieproces van zijn choreografie *While we can* samengewerkt met zijn dansers en inbreng van de dansers gebruikt om zijn choreografie te maken. Een opdracht die hij zijn dansers heeft gegeven is bijvoorbeeld: Hoe kan je voorkomen dat je grote bewegingen maakt, want grote bewegingen vertragen en het accent moet juist op snelheid liggen. Met deze opdracht zijn de dansers gaan improviseren en creëren. Op het toneel dansen de dansers uiteindelijk wel een vaste choreografie en is er slechts op kleine momenten ruimte voor improvisatie. Denk je dat jij deze verschillen kan zien op het toneel?

Wist je dat...?

Felix Landerer altijd een hele uitgesproken mening over het ontwerp en de kleur van de kostuums?

Na de voorstelling

Bedenk eens welke choreografie jou het meest boeide? Welke choreografie sprak jou het meest aan? Waarom? Bespreek dit met je klasgenoten die ook de live-stream hebben gezien. Leg hierbij duidelijk uit waarom iets je aanspreekt of juist helemaal niet. Je kan merken dat iedereen hier zijn eigen mening in heeft en dat is hartstikke goed, zolang je maar kunt uitleggen waarom je dat vindt!

Ga genieten van de drie choreografieën en laat je fantasie de vrije loop. We wensen je heel veel kijkplezier!

Volg Scapino op:



YouTube

scapino Ballet Rotterdam